HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

להניח עור בית הבושת. לקמן בהעור והרוטב (דף קכב.) פירש רש"י הא דלא חשיב ליה בהדיא בהדי מיני בצריעת משום דבעולה מיירי שהוא זכר ומיהו מיבעי ליה למתני מתן דתני זכר בפרק כל הזבחים שקיבלו (זבחים כח. ושם) ולא קתני עולה ויש לומר דלא חשיב ליה בהדיא עור של בית הבושת. לקמן בהעור והרוטב (דף קכב.)

להביא עור של בית הבושת להניח עור בית הבושת ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת: **מתני'** ואלו טרפות בעוף [א]נקובת הוושט [ב]ופסוקת הגרגרת [ג]הבתה חולדה על ראשה מקום שעושה אותה טרפה [ד]ניקב הקורקבן הדקין [ה]ניקבו הדקין [ו]נפלה לאור ונחמרו בני מעיה אם [ז]ירוקים פסולים אם אדומים כשרים [ח]דרסה וטרפה בכותל או שריצצתה בהמה ומפרכסת [ט] ושהתה מעת לעת ושחטה כשרה: **גמ'** רב ושמואל ולוי דאמרי [י]מכנים ידו לפנים ובודק אם מבציץ ועולה טרפה ואם לאו כשרה הניחא למאן דאמר [יא]עד דמנקיב קרמא תתאה אלא למאן דאמר אינקיב עילאה אע"ג דלא אינקיב תתאה ניחוש דלמא עילאה אינקיב תתאה לא אינקיב אי איתא דאינקיב עילאה תתאה אגב רוכביה מיפקע פקע אמר זעירי אין בדיקה לחולדה מפני ששיניה דקות וכי שיניה דקות מאי הוי אמר רב אושעיא מפני ששיניה דקות ועקומות כי סליק לנהרדעא שלח להו [יב]דברים שאמרתי לפניכם טעות הן בידי ברם כך אמרו משמיה דרבי שמעון בן לקיש בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר ורבי יוחנן אמר אף במסמר ובפלוגתא דר"י ורבי נחמיה חד בדיק בידא וחד בדיק במחטא מאן דבדיק בידא אמר מעכיל נבילות ועוד דלמ מסיק לדעתיה מסתיים דרבי יהודה הוא דבדיק בידא: **מר אמר שמואל** בדיק בידא ובן רב. ואף על גב דכבר ממרינן לעיל רב ושמואל ולוי דתמרי מכנים ידו לפנים ובודק מ"מ משמעינן הכא דמעשה נמי עבד: **והא** תני לוי **טרפות שמנו חכמים** וכו'. נחמ מקשה מברייתא מרב ושמואל דלמא גופיה הוה מצי למפרך דמר לעיל מכנים ידו לפנים ובודק: נמלו

להביא עור בית הבושת. לקמן בהעור והרוטב (דף קכב.)

פירש רש"י הא דלא חשיב ליה בהדיא בהדי מיני בצריעת משום דבעולה מיירי שהוא זכר ומיהו מיבעי ליה למתני מתן דתני זכר בפרק כל הזבחים שקיבלו (זבחים כח. ושם) ולא קתני עולה ויש לומר דלא חשיב ליה בהדיא עור של בית הבושת. לקמן בהעור והרוטב (דף קכב.)

מתני' ואלו טרפות בעוף [א]נקובת הוושט [ב]ופסוקת הגרגרת [ג]הבתה חולדה על ראשה מקום שעושה אותה טרפה [ד]ניקב הקורקבן הדקין [ה]ניקבו הדקין [ו]נפלה לאור ונחמרו בני מעיה אם [ז]ירוקים פסולים אם אדומים כשרים [ח]דרסה וטרפה בכותל או שריצצתה בהמה ומפרכסת [ט] ושהתה מעת לעת ושחטה כשרה: **גמ'** רב ושמואל ולוי דאמרי [י]מכנים ידו לפנים ובודק אם מבציץ ועולה טרפה ואם לאו כשרה הניחא למאן דאמר [יא]עד דמנקיב קרמא תתאה אלא למאן דאמר אינקיב עילאה אע"ג דלא אינקיב תתאה ניחוש דלמא עילאה אינקיב תתאה לא אינקיב אי איתא דאינקיב עילאה תתאה אגב רוכביה מיפקע פקע אמר זעירי אין בדיקה לחולדה מפני ששיניה דקות וכי שיניה דקות מאי הוי אמר רב אושעיא מפני ששיניה דקות ועקומות כי סליק לנהרדעא שלח להו [יב]דברים שאמרתי לפניכם טעות הן בידי ברם כך אמרו משמיה דרבי שמעון בן לקיש בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר ורבי יוחנן אמר אף במסמר ובפלוגתא דר"י ורבי נחמיה חד בדיק בידא וחד בדיק במחטא מאן דבדיק בידא אמר מעכיל נבילות ועוד דלמ מסיק לדעתיה מסתיים דרבי יהודה הוא דבדיק בידא: **מר אמר שמואל** בדיק בידא ובן רב. ואף על גב דכבר ממרינן לעיל רב ושמואל ולוי דתמרי מכנים ידו לפנים ובודק מ"מ משמעינן הכא דמעשה נמי עבד: **והא** תני לוי **טרפות שמנו חכמים** וכו'. נחמ מקשה מברייתא מרב ושמואל דלמא גופיה הוה מצי למפרך דמר לעיל מכנים ידו לפנים ובודק: נמלו

טרפות נעוף. מע"ג דכל טריפות דבהמה כנגדן בעוף הני מילתא קאמר ליה למימרי נקובת הוושט משום פסוקת הגרגרת והוה מילתיך דלא תימא הואיל ומיתתו של עוף לא יפיס להא כאב בסימן אחד אימא גרגרת נמי מיטרף בשחטו והכתה חולדה משום דקתני מקום שעושה אותה טרפה להיינו נקיבת הקרום דלא תימא מיטרף בנשכר העצם דלא נקיבת קרום כדאמרי' לקמן בעוף של מים וניקבו הדקין משום דקתני למימרי סיפא[ט] גבי אלו כשירות יכול בני מעיה ולא ניקבו [יג]חולה אימא עוף שחיותו מועט מיטרף ביניהם לחודיה: **הכאה חולדה על ראשה.** מייתינן לנקיבת קרום: **הכאה.** נשכתה בשיניה לאיש ביד ממרן לעיל (דף נג.) יש לדוחקה לחולדה בעופות וכל כנגד החלל מיטרפה הא: **נחמרו.** [יד]כוונו מחמת החור והפכה מרחיקין לשון (איכה ג) מעי ממרמרו: **אם [טו]הוריקו.** מפרש בגמרא [ע"ב] לב וקורקבן לחומין שהוריקו וירוקין שהחלימו (ג) [טז]: **אם אדומים.** הלב והקורקבן כמשפטן שלא נשתנה מראה שלהן: **דרסה.** אחד ברגליו: **או שחטה כשהן.** הכה בה בכותל: **או שריצצתה בהמה.** לחיכה למיתם להני תלתא משום ריסוק איברים ועדיין מפרכסת אם שהתה מעת לעת ושחטה כשרה ובדיקה בעיא כלחוקמינן בפירקין (דף נא:): **גמ' מכנים ידו.** נפיו של עוף שנשכתו חולדה בראשו ובודק דוחק מלבוא בלפי חוץ העוף והמוח נדחק למעלה אם המוח מבציץ ויוצא דרך נקב המכה: **טרפה.** שמא[יז] ניקב הקרום: **הניחא למאן דאמר.** לעיל (דף מה.) גבי ניקב הקרום עד דמינקיב עילאה ותתאה שפיר: **אלא למאן דאמר.** דטריף עילאה לחודיה כי לא מבציץ ממאי כשרה דלמא עילאה מינקיב [יח] ותתאה קיים: **שהשה מיפקע.** נדחיפת [יט]מלבוא כשדוחפו למעלה: **אין בדיקה לחולדה.** לנשיכת חולדה: **מפני ששיניה דקות.** ותפילו ניקב הקרום פעמים שאין המוח יוצא על ידי לחיצת מלבוא בתוך: **מאי הוי.** מי חפסר דלא מבציץ פורתא: **ועקומות.** ונוקב בחלוסון וכשהמוח נדחף למעלה הטעם קותמו ועומד כנגדו שנקב העצם אינו כנגד נקב הקרום: **כי סליק.** זעירי מבבל לנהרדעא: **ניד.** כדמפרש לעיל מכנים ידו כו': **אכל לא במסמר.** מלמעלה מוליכו על הנקב לרחות אם יחגור בקרום ופותח את הגולגולת תחלה לאחר שחיטה ופעמים שאינו נקוב והמסמר נוקבו ומפסיד ממון שכראל: **אף במסמר.** בודקין ולא חיישינן לדלמא חיטו נקיב ליה בידא כדמפרש: **במחטא.** כדפרישית במסמר: **ניקב קרום.** מתון שחיניה דקות ועקומות אינו מבציץ: **אכל לא במסמר.** מפני שמלה ממונן של ישראל: **נשכר העצם.** לקמיה פריך: **וקרומו רך.** הלכך כי נשכר העצם [כ]תו לא קאי קרום: **אמר ליה רב נחמן לרב ענן.** ממהני מילתא: **מר אמרת.** אתה אמרת לי שראית שמואל שהוא בודק נגיעת חולדה אלמא לא בעי מטרף בעצם לחודיה ולא הוה מצריך לי בידא וקאמינא לך דלא בעי מטרף בעצם לחודיה אלא בעי שיהא נקב הקרום בולט ומשוך כנגד העצם ומשום הכי בעי בדיקה בידא: **כנגדן בעוף.** במידי דחיתיה בעוף המסס ודית הכוסות ליתהו בעוף: **בדיק בשימשא.** נגד השמש מסתכל אם ירחה[כא] נקב שהאור יפה לבדיקה: בשמש

מסורת הש"ס

ו) [נקמן סג.], ב) ביצה לד., ג) [לעיל מה.], ד) [שבת סג: וש"נ], ה) [בכורות מ.], ו) [סם], ז) [תוספתא פ"ג ה"ו ע"ש], ח) [נקמן מ.], ט) [המימה בזה תמצא שהביאו תוס' זבחים כח. ד"ה להניח], י) [נקמן], כ) בפ"ק: שהרי, ל) [ועיין היטב תוס' זבחים כח. ד"ה להניח], מ) [ל"ל שמטמא].

גליון הש"ס

גמ' כנגדן בעוף. עי' לעיל ד' כ' ע"ב תוס' ד"ה מילתא: רש"י ד"ה להביא וכו' להכי מפרש. עי' שו"ת נו"כ מ"ת סי' כו: ד"ה וקרומו רך וכו' תו לא קאי קרום. עי' לקמן דף עו ע"ב תוד"ה מפסיק:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה להניח עור בית הבושת וכו' ומן מזה עור. נ"ב עיין זבחים כ"ח ע"א תוס' ד"ה להניח וכו' וכמדומה שמהר"מ שיף כאן לא רשם: ב) ד"ה למעלה מינקיב. כלן הס"ד ותש"ב מה"ד מתמה [מיפקע]:

מוסף רש"י

להביא עור בית הבושת. של נקבה בתחלת ובאלמים (לקמן קכב:) וחה נמדו יש לך להניח עוד אלל קדשים מכל השנויים שם (זבחים כח.) ואפי' לגמ מייתי בריאתו כי הנך, משום לישנא בעולה, ותפני בעולה קאי, אלמא אפי' מנח הוא דמניח נמי בזכר, אבל ת"ק לא קאי בזכר שלא עור שנתמלא הלישה לחודיה (לקמן קכב:). חוץ למקומו. אם שתו על מנת לאכול מתחת מחלו חוץ למקומו (שם). **דרסה וטרפה בכותל.** אלא שדרס על העוף או שזקפו ותכנו בכותל (ביצה לד.). **ומפרכסת.** ואינה יכול לעמוד (שם). **ושהתה מעת לעת.** יום אחד שלם (שם). **קרמא תתאה.** הקרום הכך שהשות מוגח בתוכו (לעיל מה.). **עילאה.** קרמא עילאה שהמוכר לגולגולת מבפנים (שם).

עין משפט נר מצוה

ריג א ב מבואר לעיל דף מב:

ריד ג מיי' פ"י מהלכות שחיטה הלכה ז סמג עשין סג טור ש"ע י"ד סי' ל סעיף ב:

רטז ד ה מבואר לעיל דף מג:

רטז ו מיי' פ"ז מהל' שחיטה הלכה כ ופ"י שם הלכה יא סמג שם טוש"ע י"ד סימן נג סעיף ג:

ריז ז מיי' פ"ט שם הלכה כ סמג שם טוש"ע י"ד סימן נח סעיף ג:

ריח ח ט מיי' פ"י שם הלכה ז סמג שם טוש"ע י"ד סימן ל סעיף כ:

ריט י מיי' פ"י שם הלכה י ופ"י שם הלכה י [יא]:

שיטה מקובצת

א] ומפרכסת אם שהתה: **ב]** ולא ניקבו דלא תימא: **ג]** נחמרו נכווצו מחמת: **ד]** אם ירוקים מפרש בגמרא: **ה]** וירוקים שהאדימו דקיק: **ו]** בדחיפת האצבע בשדוחפו: **ז]** אם יראה שם נקב:

רבינו גרשום

מכניס ידו לפנים ובודק. כלומר כיצד בדקינן אם ניקב קרום של מוח מכניס אצבעו לפנים ובודק אם מבציץ ועולה המוח טרפה דוד אי ניקב הקרום: אין בודקין לחולדה ביד. כלומר דאמרינן מכניס אצבעו לפנים אם מבציץ ועולה טרפה: מפני ששיניה דקות כלומר ואע"פ שניקב קרום של מוח לא יהא המוח מבציץ: וכי שיניה דקות מאי הוי. כלומר אעפ"כ [שניקבו] [אם ניקב] קרום של מוח [אי אפשר] שלא יהא מבציץ: אבל לא במסמר. כלומר למעלה מראשו: עד מתי [אתה] מכלה ממונן של ישראל. כלומר כשמכניס המסמר אם לא נקוב המסמר מנקבו: אלא עד מתי אתה מאכיל טרפות לישראל. שמא אינקיב קרום של מוח ולא אדעתיה דלא בדיק יפה: אלמא אית ליה בדיקותא. כלומר אע"פ שנשבר העצם אם לא ניקב קרום של מוח [פסול] [כשר] והדר תני נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח: רב בדיק בידא ומכשר. כלומר מכניס ידו לפנים ובדיק אי לא מבציץ המוח מכשר ליה אע"פ שנשבר העצם: בדיק בשימשא. כלומר כנגד השמש: בדיק במיא. שופך לתוך הנקב מים וחזור ושופכן מן הנקב אם המים נתלבנו בידוע שניקב קרום של מוח אם צלולים בידוע שלא ניקב קרום של מוח: